

עפ"ג 23/4745/02 - ע' א' ז"ל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

2023 מאי 04

עפ"ג 23-02-4745 א'(עצי) נ' מדינת ישראל

בפני הרכב כבוד השופטים:

רון שפירא, נשיא [אב"ד]

בטינה טאובר, סגנית נשיא

עדן חן-ברק, שופטת

מערער

ע' א' ז"ל ()
נפטר) ע"י ב"כ עו"ד דין נתיב

נגד

מדינת ישראל
ע"י פרקליטות פלילית מחוז חיפה

משיבה

פסק דין

הרקע לערעור וטענות הצדדים:

לפנינו ערעור של הנאשם על פסק דיןו של בימ"ש השלום בחדרה (כב' השופט א. אחטר) מיום 05.01.23 בת"פ 36192-12-22, לפיו בהתאם להסכמה הצדדים נקבעו קיומן של ראיות לכואורה לכתב האישום המתווך אשר יחס למערער עבירות שביל"ר, הסגת גבול פלילתית, איומים, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו והפרת הוראה חוקית בהתאם לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

עם קביעת קיומן של ראיות לכואורה, ועל יסוד חוו"ד פסיכיאטרית אשר מצאה את המערער בלתי אחראי למעשיו הנטען ו אף אינו כשיר לעמוד לדין, עתרו הצדדים במשפט להפסקת ההליך בהתאם לאמור בסעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982 (להלן: "חסד"פ") וב"כ המאשימה עתרה להוצאה צו אשפוז לפי סעיף 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א - 1991 (להלן: "חוק טיפול בחולי נפש") לתקופה הקבועה בחוק לצד העבריה, משמע 3 שנים. בנסיבות אלה הורה בימ"ש קמא על הוצאה צו אשפוז בהתאם לאמור בסעיף 15(ד1) לחוק טיפול בחולי נפש לתקופה של 3 שנים מיום 12.12.22.

על פסק הדין הוגש ערעור וב"כ המערער טען כי יש להתערב ולקצר את תקופת צו האשפוז ולהעמידה על 6 חודשים לכל יותר, תקופה הנגזרת ממאסר בפועל אשר היה מוטל על נאשם פלוני בנסיבות תיק זה לו הי כשיר לעמוד לדין. טען כי המערער נעדר כל הרשותות קודמות וסובל ממאניה דיפרסיה ובעברו אשפוזים קודמים. כתב האישום הוגש בגין הגעתו של המערער לביתה של בת זוגו לשעבר, כאשר דלת הבית הייתה פתוחה, ונטילת רכבה. טען כי המערער הגיע עם הרכב לתחנת המשטרה ובת הזוג לשעבר קיבל טלפון מהמשטרה והבהיר להם כי דלת ביתה הייתה פתוחה והיא מסכימה כי המערער ישתמש ברכבה. היא הבירה כי המערער נמצא במצב פסיכוטי וכי פנתה לבית החולים שער מנשה שם הובהר לה כי בהעדר תלונה במשטרה לא ניתן יהיה לאשפזו. טען כי המערער נחקר על ידי חוקרת בלתי מיומנת

עמוד 1

וקילו אותה כאשר אינו מודע למשיו. בגין דברים אלו הוגש כתוב האישום נגד המערער שזויה העמדתו הראשונה לדין. נטען כי כל אדם נunder הרשות אשר היה עומד לדין על עבירות כלשהי נשלח במרקחה מחמיר לריצוי עונש בעבודות שירות. لكن אין לקבל קלות הוצאה צו אשפוז במסגרת הליך פלילי לתקופה של 3 שנים בגין עבירות אלה. יש לגזר את משכו של צו האשפוז מנסיבות ביצוע העבירה ומצפי עונש המאסר בנסיבות דומות.

ביום 27.04.23 הודיע לביהם"ש כי המערער נפטר. ב"כ המערער טען כי למרות פטירתו של המערער קיימת נחיצות בשמיית הערעור, כי הערעור אינו אקדמי ומעליה טענה עקרונית. נטען כי אין לקבוע צו אשפוז פסיכיאטרי לתקופה שעולה כדי שלוש שנים מקום בו לו היה נשפט אדם באופן רגיל, ספק אם היה נשלח כלל למאסר. ב"כ המערער ביקש שהערעור ישמע למרות פטירתו של המערער. נטען כי דווקא מותו המוצע של המערער מחדד את הבעה הקיימת בעניין קציבת אשפוז לתקופה בלתי פרופורציונלית לעבירות המוחשota. מבקש לקבוע ש策יר לקבע את משך האשפוז בהתאם לעבירות.

ב"כ המשיבה טענה שיש לדחות את הערעור מאחר שעם פטירתו של המערער, הערעור הפך לתיאורתי. נטען כי הטענות שבבסיס הערעור אינן טענות עקרוניתות בעלות השכלות רוחב המצדיקות דיון בערעור על אף היותו תיאורטי וזאת מעבר לעובדה של גוףו של עניין אין ממש בטענת המערער לנוכח הוראת סעיף 15(ד1)(2) להוראות חוק טיפול בחולי نفس. נטען כי החוק קובע את משך האשפוז המרבי שניתן להחזק בו אדם שניתן לגביו צו אשפוז וזאת על מנת להטיב עם מצבם של מאושפזים בנגד עבר שלא הייתה כל הגבלה. בפועל תקופת האשפוז נקבעת על ידי הוועדה הפסיכיאטרית אשר מוסמכת לשחרר את המאושפז או להמיר את הצו בצו מרפאתי כפוי והוא משקלת שיקולים המפורטים בחוק ובפסיקה. لكن אין ממש בטענות ב"כ המערער.

דין והכרעה בערעור:

לאחר שבחנו את טענות הצדדים ואת תיק בימ"ש קמא, הגיעו למסקנה כי יש לדחות את הערעור הן בשל היותו של הערעור תיאורטי משנפטר המערער והן לגופו של עניין.

בנסיבות העניין עם פטירתו של המערער לאחר שלושה וחצי חודשים אשפוז, הפך הערעור לתיאורטי. אין מקום להזדקק לו ואין מקום לדון בו שכן הסעד האופרטיבי שהתבקש במסגרת הערעור נunder נפקות מעשית [בג"ץ 6298/22 פלוני נ' **בית הדין הדתי של העדה היוונית קתולית גליל** (20.12.2022); בג"ץ 5318/22 **עיריית רעננה נ' משטרת ישראל** (18.05.2022)].

מעבר לאמור ולגופו של עניין, בימ"ש קמאקבע כי קיימות ראיות לכך העבירות המוחשota לumarur וזה בא הסכמה בא כוחו של המערער אשר הסכים לקיומן של ראיות לכך. בסיטות אלה, ולאחר חווות הדעת הפסיכיאטרית שהוגשה בעניינו של המערער וקבעה כי אין קשר לעמוד לדין ולא היה בר עונשין בעת ביצוע העבירות מחייב מצבו הנפשי, נקבע כי יש ליתן צו אשפוז התואם את האמור בחווות הדעת הפסיכיאטרית.

סעיף 15(ד1) לחוק טיפול בחולי נפש קובע שתקופת האשפוז במקרה זה היא תקופת המאסר המרבית שקבעה לצד עמוד 2

העבירה שלפיה הועמד הנאשם לדין. בעניינו, עבירה של שימוש ברכב ללא רשות בהתאם לסעיף 341ג' לחוק העונשין נושאת בצדה עונש מאסר של 3 שנים וזאת מוביל להתייחס לעבירות הנוסףות שביצע המערער. על כן, פועל בימ"ש קמא בהתאם להוראות החוק והפסיקת כאשר הורה על צו אשפוז התואם את האמור בחומר הדעת הפסיכיאטרית והוראות החוק.

אמנם סעיף 15(ד1)(2א) לחוק טיפול בחולי נפש קובע כי אם שוכנע בהם"ש כי מעשה העבירה בוצע בנסיבות מיוחדות במיוחד הוא רשאי, במקרים חריגים ומטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות בצו כי תקופת האשפוז או הטיפול המרבייה תהיה קצרה מתקופת המאסר המרבייה. יחד עם זאת, לאחר שבמקרה זה לא קבע בימ"ש קמא טעמים מיוחדים להורות על תקופת אשפוז קצרה יותר ולאחר שבפועל תקופת האשפוז נקבעת על ידי הוועדה הפסיכיאטרית אשר מוסמכת לשחרר את המאשפז או להמיר את הצו בצו מרפאתי כפי ככל>Status מאפשר זאת, תוך שיקול שיקולים המפורטים בחוק ובפסיקת, וכן לאחר שבעוניינו נפטר המערער ולכן לא ניתן לקבוע האם נסיבותיו מצדיקות שחרור או המרת הצו בצו מרפאתי כפי, הרי שאין מקום בנסיבות העניין להתערב בפסק הדין.

לאור המפורט לעיל אנו מורים על דחיתת הערעור.

בהתאם הצדדים ניתן פסק הדין בעדרם. יש לשלוח עותק לצדים וכן לתיק בימ"ש קמא.

ניתן היום, י"ג אייר תשפ"ג,
04 Mai 2023, בהuder
הצדדים.

עדן טאובר, סגנית
בטיינה טאובר, שופטת
נשיא
רונ שפירא, נשיא
[אב"ד]